

5. Recueil des obligations déontologiques des magistrats. URL: [http://www.conseilsuperieur-magistrature.fr/publications/recueil-des-obligations-deontologiques/ recueil-des-obligations-deontologiques-des-0](http://www.conseilsuperieur-magistrature.fr/publications/recueil-des-obligations-deontologiques/recueil-des-obligations-deontologiques-des-0)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-8>

PRINCIPLES OF ACTIVITY OF A LAWYER IN CIVIL LEGAL RELATIONS

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА У ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Mudryk B. I.

*3rd year Postgraduate Student
European University
Kyiv, Ukraine*

Мудрик Б. І.

*аспірант 3-го року навчання
ПВНЗ «Європейський Університет»
м. Київ, Україна*

Невід'ємним складовим елементом, без якого не є можливим функціонування адвокатури, як суспільно важливого та правозахисного інституту, є принципи адвокатської діяльності. Бочуляк Н.І. визначає дану категорію як основоположні засади, що визначають сутність адвокатури та адвокатської діяльності [1].

В той самий час, профільне законодавство у вигляді Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» не містить нормативного визначення поняття «принципи адвокатської діяльності». Даному питанню в межах закону присвячено лише частину 1 статті 4, у якій фактично зазначено перелік принципів, на основі яких повинна провадитись адвокатська діяльність, до яких законодавцем було віднесено принципи верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів [2].

Вплив та роль кожного із закріплених у законодавстві принципів на діяльність адвоката у різних процесуальних галузях права впродовж історії неоднократно досліджувалась багатьма колегами-науковцями, проте станом на сьогодні майже не існує наукових праць, у яких це питання розглядалось в контексті такої галузі матеріального права, як цивільне право, тому саме воно і є метою даної наукової розвідки.

Перш за все, варто відзначити, що, виходячи з аналізу положень статей 1 та 19, котрі стосуються видів адвокатської діяльності, можна зробити висновок, що законодавством передбачена можливість участі

адвоката як представника у галузі цивільних правовідносин. Саме ця обставина і зумовлює актуальність обраної теми.

Принцип верховенства права – це, безумовно, один із найважливіших базових принципів не лише адвокатської діяльності, але й усієї правової системи та громадянського суспільства. Зміст даного принципу, як зазначає адвокатка Оксана Майорова, полягає у тому, що повинен визнаватись абсолютний пріоритет права, незалежно від того, хто стоїть перед Законом [3]. Варто погодитись також із Грисюком В.В., який вказує, що безпосередньо в діяльності кожного адвоката цей принцип виявляється в питаннях оцінки правозастосувальних дій фізичних та осіб [4]. Таким чином, даний принцип в силу своєї важливості є рівнозастосовним до усіх галузей права та видів діяльності, які провадить адвокат.

Наступним у переліку є принцип законності. Його також відносять до категорії загальних принципів, оскільки він передбачає необхідність неухильного дотримання законодавства у межах провадження професійної діяльності. Адвокат Шевердін Максим відзначає, що в своїй роботі адвокати зобов'язані використовувати всі свої знання та професійну майстерність для належного захисту й представництва прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб, дотримуючись чинного законодавства України [5]. Відповідно, і в межах цивільних правовідносин адвокат, при наданні професійної правничої допомоги клієнту, повинен невідступно дотримуватись законодавства, залишаючись виключно в правовому полі і в жодному разі не пропонуючи врегулювання проблеми шляхом вчинення незаконних дій.

Принцип незалежності уже є профільним, тобто, спеціальним принципом, на противагу описаним вище, оскільки безпосередньо стосується саме специфіки адвокатської діяльності. Він покликаний убезпечити адвоката від неправомірного впливу в межах його роботи, оскільки передбачає неможливість здійснення будь-якого роду втручань з боку представників органів державної влади, правоохоронних органів тощо. Виходячи з того, що цивільно-правові відносини за своїм змістом є відносинами приватно-правового характеру, можна дійти висновку, що даний принцип повинен дотримуватись, а проте, ризик його порушення є значно нижчим, ніж у справах кримінально- або цивільно-процесуального характеру, в яких однією зі сторін виступають суб'єкти публічного права, що наділені владними повноваженнями.

Якщо реалізація попереднього принципу за своєю суттю більшою мірою покладається на сторонніх суб'єктів, з якими адвокат взаємодіє у рамках вирішення правової проблеми клієнта, та вимагає їх невтручання у таку діяльність, то дотримання принципу конфіденційності,

навпаки, цілком і повністю залежить саме від адвоката, адже його головною метою є недопущення будь-якої інформації про клієнта та його справу без згоди такого клієнта. Саме тому, незалежно від того, чи адвокат здійснює консультування з цивільних питань, чи допомагає підготувати текст угоди/договору, будь-які отримані у цьому процесі відомості не підлягають розголошенню.

Останнім за порядком та не менш важливим за значенням є принцип уникнення конфлікту інтересів, який полягає у недопущенні суперечностей між особистими інтересами адвоката та його професійними правами та обов'язками, що може негативно впливати на об'єктивність та неупередженість адвоката під час виконання його професійних обов'язків [Про адвокатуру]. Розглядаючи цей принцип в контексті діяльності адвоката в межах цивільного права, варто перш за все відзначити, що як і усі перелічені вище принципи, цей також підлягає безумовному дотриманню. Проте буде логічним відмітити, що в межах цивільно-правових відносин конфлікт інтересів, хоч і залишається незмінним за своїм значенням, однак може відрізнятись за формою від тих, що можуть мати місце у відносинах галузей публічного права. Причиною цьому є перелік суб'єктів, що виступають учасниками таких відносин: до прикладу, в межах цивільного спору конфлікт інтересів у адвоката може виникнути як із суддею, так і відповідачем, представником відповідача або свідками у справі.

В той самий час, учасниками найбільш поширених цивільно-правових відносин виступає значно менше коло учасників, що тим самим зменшує (але ніяк не нівелює повністю) ймовірність допущення конфлікту інтересів, тим самим полегшуючи дотримання описуваного принципу адвокатської діяльності.

Таким чином, можна зробити висновок, що принципи адвокатської діяльності – це категорія, що охарактеризовує найбільш загальні і фундаментальні засади, на основі яких повинна здійснюватись адвокатська діяльність. З цієї причини закріплені у профільному законодавстві принципи адвокатської діяльності були і залишатимуться дієвими, незалежно від тієї галузі, на якій спеціалізується той чи інший адвокат. Однак, розглядаючи принципи в контексті діяльності адвоката у сфері цивільного права, вдалось виокремити низку аспектів, які з урахуванням специфіки саме цієї галузі, дозволяють забезпечувати реалізацією цих принципів дещо відмінним чином.

Література:

1. Бочуляк Н. Принципи адвокатури як основоположні засади діяльності адвокатського самоврядування. *Вісник Національного*

університету «Львівська Політехніка». Серія : «Юридичні науки». 2019. Т. 2019, № 911. С. 34–41. URL: <https://doi.org/10.23939/law2019.911.034> (дата звернення: 14.03.2025).

2. Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність". *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 13.03.2025).

3. Майорова О. Адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права. *Вища школа адвокатури НААУ*. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/advokatska-diyalnist-zdiysnyuyetsya-na-pryntsyrah-verhovenstva-prava> (дата звернення: 13.03.2025).

4. «Основні принципи адвокатської етики» – Максим Шевердін. *Асоціація правників України*. URL: <https://uba.ua/ukr/news/4919> (дата звернення: 14.03.2025).

5. Грісюк В.В. Система принципів здійснення адвокатської діяльності. *Право і суспільство*. 2019. Т. 5, № 1. С. 24–30. URL: <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-5-1-4> (дата звернення: 14.03.2025).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-9>

LEGAL REGULATION OF DETERMINATION AND CALCULATION OF TERMS IN CONTEXT OF THE RECODIFICATION OF CIVIL LEGISLATION OF UKRAINE

Yarymovych U. V.

*PhD, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Civil Law and Procedure
Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine*

In context of the recodification of civil legislation of Ukraine, provisions of the current Civil Code of Ukraine are subject to careful analysis and revision. Special attention should be paid to the norms that are applied to absolutely all civil legal relations due to the fact that the Civil Code of Ukraine is built on a Pandect system of law. Among other, these include provisions on terms in civil legal relations.

In particular, Chapter 18 “Determination and Calculation of Terms” has not been amended since the Civil Code of Ukraine entered into force [1].